

Online- och webbnyheter för TLS medlemmar

Nr 2003:4 2003-07-04

Nyhetsbrevet produceras på uppdrag av Svensk förening för informationsspecialister (TLS). Syftet är att hålla medlemmarna à jour med online-/webbranschen. Det är inriktat mot information för yrkesmässig användning och avgränsat på i princip samma sätt som branschorgan som Information World Review (IWR), Electronic Information Report (EIR), Online, EContent, Information Today etc. Dessa utgör också de viktigaste källorna vad gäller internationella nyheter. Beträffande Sverige hämtas nyheter av relevans från Computer Sweden (CS), Ny Teknik, DN m.fl.

Som vanligt var perioden maj-juni nyhetsfattig, såväl här hemma som internationellt. För ovanlighetens skull avspeglar detta sig även i nyhetsbrevets omfång - bara 14 sidor!

Trevlig läsning och fortsättning på sommaren!

Lars Klasén
SchlumbergerSema InfoData
lars.klasen@infodata.se

Rättelser till förra nyhetsbrevet

- I nyhetsbrev 2003:3 skrev jag om nyhetswebbplatsen Internetbrus. Den startades den 1 februari 2001 och inget annat. En ursäkt till webbplatsens redaktörer Lars Iselid och Lars Våge!
- I notisen om LexisNexis 30-årsjubileum angav jag att LexisNexis köptes av Reed-Elsevier år 1984. Rätt årtal är 1994.
- Jag skrev att den globala forskningsbudgeten är i storleksordningen 2.500 miljarder kr. Det är rätt (förutsatt att den källa jag refererade har rätt förstås), men däremot inte att det är lika med 2.5 triljoner kr. Rätt är 2.5 biljoner kr (dvs "trillion" på engelska).

1. Internationellt

1.1 Branschhändelser

Cinven-Candover tog hem spelet om BertelsmannSpringer. Cinven and Candover köper Bertelsmanns förlag för vetenskaplig publicering BertelsmannSpringer för drygt 9 miljarder kr. BertelsmannSpringer, som bildades 1999 efter att Bertelsmann tagit över merparten av Springer, består av 70 förlag i 18 länder och omsatte förra året ca 7 miljarder kr. Cinven and Candover är den engelska "riskkapitalist" som i höstas köpte Kluwer Academic Publishers (KAP) av Wolters Kluwer för ca 6 miljarder kr. I och med köpet blir Cinven and Candover en av Europas största utgivare av vetenskapliga och andra tidskrifter. En sammanslagning av BertelsmannSpringer och KAP nu är att vänta. För en av de andra potentiella köparna, Taylor & Francis, är utgången av affären en stor besvikelse. Man var ju med och bjöd även på KAP, som man alltså missade. Därtill lade man ett "vänligt", men kontroversiellt, bud på Blackwell Publishing förra året. (FT.com 12/5 2003, NewsBreaks 27/5 2003)

Dialog vann stor brittisk upphandling av medicinsk information online. UK National Health Service (NHS) National Core Content Project har startat med en budget på över 60 miljoner kr för elektronisk information. Dialog ska med DataStar under tre år förse NHLs extranät med information. Även ProQuest får en del av kakan och ska tillhandahålla 800 tidskrifter i fulltext. BioMed Central ska

bistå med forskningsrapporter. 1.2 miljoner läkare, forskare, studenter etc knutna till NHS kommer att kunna nå resurserna. (IWR May 2003)

Thomson Scientific and Healthcare avyttrar sina tidskrifter. Orsaken är att man vill frigöra kapital för fortsatta satsningar på kärnverksamheten, dvs online. (EIR 10/6 2003)

Elsevier Science startar ny division för "life sciences". Divisionen ska bl a bestå av MDL Information Systems, ca 400 tidskrifter inom kemi, biologi, medicin, mm, och förväntas omsätta mer än 4 miljarder kr per år. Bakom bildandet ligger bl a mindre synergieffekter från MDLs kompetens och produkter än förväntat. MDL köptes av Reed 1997 för ca 3 miljarder kr. Genom att "sprida" MDL inom Elsevier Science hoppas man på en effektivisering. (EIR 23/6 2003)

BIOSIS på jakt efter samarbetspartner. BIOSIS anser sig vara ett för litet företag för att växa i dagens klimat vad gäller vetenskaplig kommunikation. Man nådde inte heller de intäktsmål man satt upp för 2002. Företaget är dock fortfarande vid god hälsa och för allas bästa söker man nu en partner som kan låta BIOSIS databas ingå i ett bredare sammanhang. Biological Abstracts startade 1926 med 1.878 referenser. Dagens BIOSIS Previews innehåller över 13 miljoner referenser och växer med en halv miljon poster per år. Efter en konvertering till XML gjorde man i december 2002 stora förändringar i databasen. Samtidigt lanserade man sin gratis portal BiologyBrowser med nyheter, diskussionsforum, 12.000 länkar till webbresurser mm. (NewsBreaks 19/5 2003, IWR June 2003)

CSA har förvärvat Design and Applied Arts Index. Säljare är Design Documentation. Databasen innehåller 130.000 referenser till artiklar, böcker mm samt uppgifter om 50.000 designers, konstnärer, företag etc. Den ska göras tillgänglig via CSAs IDS-tjänst och därtill även fortsättningsvis på CD-ROM. (CSA 5/5 2003, NewsBreaks 12/5 2003, Information Today June 2003)

D&B köper tre italienska fastighetsinformationsföretag. Informationen täcker ett flertal regioner i Italien och görs tillgänglig för banker, fastighetsmäklare m fl. (EIR 19/5 2003)

Global Insight har köpt World Markets Research Centre. Global Insight har 3.000 kunder och intäkter om ca 550 miljoner kr. WMRC, som erbjuder marknadsanalyser nästan i realtid, har kunder i 40 länder. (IWR MAY 2003)

Konkursauktionen på divine gav 500 miljoner kr. (Anm: Lite repris från förra nyhetsbrevet - men då var det bara preliminärt. /LK). Merparten av divines produkter och tjänster inom CRM köptes av San Francisco-baserade Golden Gate för knappt 200 miljoner kr (med hjälp av finansiering från Oak Investment Partners. Oak satsade över 500 miljoner kr i divine förra året.). Saratoga Partners LP, New York, köpte divines tjänster och produkter inom KM, inklusive divines webbdrift, för knappt 200 miljoner kr. Saratoga sålde därefter delar av de KM-produkter man just köpt till FatWire för ca 16 miljoner kr. Andra delar av divine köptes av Outtask och Little Bear Investments LCC. Northern Light köptes av dess grundare David Seuss för 600.000 kronor (se separat notis nedan!) Några delar av divine som inte omfattades av konkursen hade redan sålts. Divine gjorde under sin korta levnad av med 9 miljarder kr utan att någon gång ge vinst. (Daily Deal 2/5 2003, Chicago Business 2/5 2003, EIR 26/5m EContent Xtra 16/5, LK)

Northern Lights grundare köpte tillbaka sin sökmotor. David Seuss har köpt Northern Light från divines konkursbo för drygt 600.000 kr, ett verkligt reaperis. Seuss var vd för Northern Light från dess start 1995 tills företaget och sökmotorn köptes av divine i januari 2002 för någonstans mellan 100 och 150 miljoner kronor (!). Den hade då ca 150 företagskunder. Inte en enda ny tillkom under divine-tiden; tvärtom sade då ett flertal kunder upp sina licenser. Seuss uppskattar att man ursprungligen investerade 350 miljoner kronor i Northern Light (andra anger siffran till 600 miljoner kr). Seuss håller nu på att rekrytera personal inför en nystart och har hittills fått ihop ett trettiotal personer. Ingen personal följde med vid köpet. (EContent Xtra 27/5 2003, NewsBreaks 2/6 2003, ResearchBuzz 29/5 2003)

Microsoft blidkar AOL genom att betala 6 miljarder kr för otillbörlig konkurrens. Därmed avbryts den rättsliga process som startade när AOL på Netscapes vägnar stämde Microsoft för konkurrenshämmande aktiviteter. Man överenskom också om att åstadkomma interoperabilitet mellan sina resp tjänster för direktmeddelanden. (DN 31/5 2003, EContent Xtra 3/6 2003, CS 2/6 2003)

BBC ställs till svars för sin miljardsatsning på sökmotor mm. BBC spenderar årligen 1.3 miljarder, dvs 3.9 % av sin totala budget, på sin sökmotor och andra Internetsatsningar. En granskning ska nu visa om det är väl använda pengar, speciellt i ljuset av att BBC sägs agera på områden där kommersiella krafter mycket väl skulle kunna fylla behoven. (IWR May 2003)

EUs direktiv om återanvändning av offentligt producerad information har nu antagits. Det skedde i Europaparlamentet den 12 februari. Direktivet syftar till att minska hindren mot återanvändning av sådan information för t ex kommersiell verksamhet. (Information Today May 2003)

1.2 Affärsinformation

Factiva ger tillgång till The Wall Street Journal Online. Factivas kunder kan nu abonnera på The Wall Street Journal Online inkl affärsnyheter, analyser och ett 30-årsarkiv - vilket är mer från Wall Street Journal än vad någon annan onlinetjänst erbjuder. Factiva har också utvidgats med Frankfurter Allgemeine Zeitung och API, Agence France Presse. (EContent Xtra 27/5, 3/6 2003, Factiva 2/6 2003)

Westnews kompletterar Westlaw med affärsinformation från Factiva. Den strategiska alliansen mellan West och Factiva har resulterat i tjänsten Westnews. Den ger tillgång till 6.800 källor (dagstidningar, tidskrifter, nyheter, företagsrapporter (bl a från D&B), Investext mm) ur Factivas utbud. (Thomson West juni 2003)

Le Monde finns nu i Dialog NewsRoom. Sedan tidigare täcker NewsRoom ett hundratal andra franska källor, bl a La Tribune och Liberation. (EIR 19/5 2003, EContent Xtra 20/5 2003, El.pub Weekly 20/6 2003, Dialog 12/5 2003, IWR June 2003, Information Today June 2003, m fl (!))

Dialog InSite utökas med 850 publikationer. Därmed ingår drygt 5.000 källor i InSite, varav de flesta finns tillgängliga 5 år bakåt i tiden. InSite drivs av fd Intelligence Data, numera är en del av Dialog. Det är en onlinetjänst inriktad mot affärsinformation inom olika områden. (EContent 23/5 2003)

Thomson ONE Banker ska tillhandahålla Alacra Book. Med Alacra Book kan användarna sammanställa affärsinformation från flera källor till ett dokument i PDF. (EContent Xtra 13/6 2003)

WSJ.com förser AOL med nyheter mm. AOLs användare kan nu löpande få tillgång till nyheter, sammanfattningar av artiklar ur WSJ.com, börskurser från WSJ.com via AOLs tjänst för direktmeddelanden, AOL Instant Messenger (AIM). (EContent Xtra 13/5, 24/6 2003, EIR 19/5 2003, IWR June 2003, Information Today June 2003)

1.3 Företagsinformation

LexisNexis lanserar Industry Dossier. Produkten, som är ett tillägg till LexisNexis Company Dossier i ny version, består av sammanställningar av information om ett antal branscher (beskrivningar, de 20 viktigaste aktörerna, trender etc) och baseras på källor som Integra (vars information täcker 900 branscher med 4 miljoner företag), Mergerstat, Disclosure m fl. I slutet av året ska alla databaser i D&Bs Dun Market Identifier ingå. (EIR 16/6 2003, NewsBreaks 9/6 2003, EContent Xtra 10/6 2003)

Askalix ger nu tillgång till uppgifter om 22 miljoner företag i 15 länder i Europa. Askalix, som sägs vara det största europeiska basregistret, startades 1996 och drivs av det brittiska programvaruföre-

taget MI International. Det nås bl a via 50 partners, bland dem D&B (som också stöder Askalix ekonomiskt) och Freeserve och har nu över en halv miljon sökningar per månad. (IWR June 2003)

OneSource Business Browser utvidgas med information om IT-företag. Det rör 18.000 företagsprofiler mm från Applied Computer Research (ACR), uppgifter om IT-användning mm vid 25.000 organisationer i UK, mm. (NewsBreaks 23/6 2003)

Bureau van Dijk utvidgas med 140.000 kanadensiska företagsprofiler. De integreras i BvDs databas ICARUS, som tidigare innehåller 1.4 miljoner USA-företagsprofiler. Informationen kommer från D&B. (EContent Xtra 24/6 2003)

Thomson Financial har lanserat Thomson Deals. Det är en databas över fusioner och förvärv och täcker f n 400.000 sådana transaktioner i hela världen under de senaste 30 åren. (IWR June 2003)

Yahoo! Financial i samarbete med Thomson Financial. Thomson Financials nya "investment relations"-produkt InSite ger tillgång till "mikrowebbplatser" med sådan företagsinformation som företagen själva vill tillhandahålla (t ex pressreleaser, egna analyser mm) (och som också sköts helt på egen hand av företagen ifråga). Dessa "mikrowebbplatser" nås via en knapp som visas tillsammans med annan information om företag som erhållits som resultat av en sökning. En "mikrowebbplats" på Yahoo! Finance kostar 4.000 kr per månad. Därtill kommer eventuell avgift för sökningar via banners mm. InSite planeras också bli tillgänglig via ThomsonONE och då kunna nås via dess 180.000 terminaler hos kunder. InSite konkurrerar med de liknande tjänster som nyligen startats av Bloomberg och Reuters, vilka båda samarbetar med "investment relations"-aktören CCBN för detta. (EContent Xtra 10/6 2003, EIR 23/6 2003)

1.4 Marknadsinformation mm

Alacra utvidgas med Snapshots Reports, LexisNexis Corporate Reports och analyser från Global Insight. Snapshots International tillhandahåller marknadsrapporter inom 35 branscher i 23 länder (helt nytt från Snapshots är dess täckning av Latinamerika med närmare 100 rapporter). LexisNexis CourtLink Corporate Reports är sammanfattningar av rättstvister vad gäller företag i USA. Global Insight tillhandahåller länder- och USA-branschanalyser. Alacra ger ca 750 abonnenter online tillgång till över 100 databaser med marknads-, företags- och affärsinformation, via abonnemang eller pay-per-view. (EContent Xtra 6/5, 10/6 2003, NewsBreaks 19/5, 16/6 2003, EIR 26/5 2003, Information Today June 2003)

MarketWatch Professional Trader lanseras; baseras på World Business News, WBN. Alliansen WBN bildades av MarketWatch, AFX News och Xinhua Financial Network i april. MarketWatchs nya produkt görs tillgänglig via Thomson Financial och Moneyline Telerate och består av ett "paket" med nyheter från USA i realtid, inkl. nyheter, kurser, ekonomirapporter mm. Den konkurrerar med DJ Newswires, Bloomberg och Reuters. (EIR 23/6 2003)

Dialog Profound Researchline får 20 nya informationsleverantörer. Researchline utökas därmed med ca 3.000 marknadsrapporter till totalt ca 200.000. 2.500 av de nya rapporterna är inriktade mot teknikområden. Bland de nya leverantörerna finns Aberdeen Group, Cahners, Gartner och The Yankee Group. Rapporterna finns i PDF. Även delar av rapporterna kan köpas. (NewsBreaks 12/5 2003, EIR 12/5 2003, Dialog 5/5 2003, IWR June 2003, Information Today June 2003)

Dialogs nya domännamnsdatabas har utökats till 95 miljoner poster. 25 miljoner är i bruk medan resten är historiska. Databasen är världens största med domännamn. (Dialog 12/6 2003)

Thomson Financial lanserar Context Reports. Den erbjuder investerare m fl sammanställningar av finansiell information om olika marknader inkl prognoser. (EIR 26/6 2003)

Jupiter Research har startat tjänsten Online Search för online- och sökmotorbranschen. Den ger tillgång till information om sökmotorindustrin, data om konsumentmarknaden och onlineannonsers effekt, branschrapporter, branschprognoser mm. (EIR 10/6 p 5-6, EContent Xtra 30/5 2003)

LoisLaw har lanserat LoisLaw Public Records. Det är en databas som innehåller offentlig information om ca 98 % av den vuxna befolkningen i USA. Här ingår personuppgifter av olika slag, bl a om förmögenhet, fordonsinnehav och brottmål. (Online May/June 2003)

1.5 STM

Current Drugs lanserar Strategic Drugs database (SDdb). Den nya databasen kombinerar vetenskaplig och klinisk information med marknads- och finansiell information (från Thomson Financial och Micromedex). Current Drugs ingår i Thomson. (NewsBreaks 9/6 2003)

EIs ChemVillage får nya databaser. Bland de nya databaserna finns Chemical Engineering and Biotechnology Abstracts (CEABA) och Advanced Chemistry Development Labs Database (ACD/Labs). Därmed ingår 19 databaser i ChemVillage. (Online May/June 2003)

STN har lanserat databaserna PCTGEN och PATDPAFULL. Båda förhandannonserades på Online 2002. PCTGEN, World Patent Application Biosequences, innehåller över 1.5 miljoner "nucleotide and peptide sequences" som redan tillställts WIPO i elektronisk form. WIPO publicerar dessa "sequences" sedan 2001 men STN tillhandahåller nu möjligheten att söka dessa tillsammans med tillsammans med Derwents databas DGENE. PATDPAFULL täcker tyska patent och patentansökningar i fulltext och produceras av FIZ Karlsruhe tillsammans med tyska patentverket DPMA. (STNnews 2/2003, Information Today May 2003)

Gale Infotrac ger nu tillgång till Modern Language Associations International Bibliography. Den innehåller 1.5 miljoner referenser till artiklar i 8.000 tidskrifter. (Online May/June 2003)

Techstreet startar onlinetjänst för standarder. Tjänsten är abonnemangsbaserad och täcker standarder från API, SME, IEEE, ACI, NSF, CSA, NACE, 3-A, ASHRAE, ISA med flera. (EContent Xtra 13/6 2003, NewsBreaks 23/6 2003)

1.6 E-tidskrifter, dokumentleveranser mm

NLM lanserar ny öppen standard JAIDTD för publicering av tidskriftsartiklar. JAIDTD, The Journal Archiving and Interchange Document Type Definition, är fritt tillgänglig (dtd.nlm.nih.gov) och NLM hoppas nu på en allmän acceptans. Man kommer såklart speciellt att uppmuntra de som förser PubMed Central med information att följa standarden. (NewsBreaks 23/6 2003)

COUNTER börjar få acceptans. Det gäller alltså regler för att mäta användningen av e-tidskrifter och databaser. Aktörer som godkänts är Blackwell Publishing, ISA, Oxford Univ. Press och Portland Press. Några ytterligare standard- och branschorganisationer har också ställt sig bakom COUNTER. BIBSAM anger följande som sin målsättning att alla leverantörer de skriver avtal med är COUNTER-godkända. (www.projectCounter.org 30/6 2003, BISAM 13/5 2003)

CrossRef har nu mer än 200 medlemmar. CrossRef täcker nu över 7.600 tidskrifter och böcker. Totalt rör det sig om 7.5 miljoner poster. (Information Today May 2003)

Ingenta fick över 50 nya institutionella kunder under perioden oktober-mars. Antalet nedladdade dokument har ökat med 14 % på ett år (från 1.8 miljoner artiklar per månad), samtidigt som antalet användarsessioner ökade 59 %. I och med nya avtal med bl a American Sociological Association och American Pharmacists Association ger nu Ingenta tillgång till information från över 240 förlag. Ingen-

ta har också byggt Världsbankens portal, vars innehåll, 1.200 titlar (böcker, rapporter mm) i fulltext, också är tillgängligt via Ingenta och kan köpas styckevis. Svensk representant för World Bank e-Library är PrioInfo. (EIR 12/5 2003, EContent Xtra 20/6 2003, PrioInfo 1/7 2003)

Wiley InterScience erbjuder pay-per-view. Därmed kan även icke-abonnenter få tillgång till enstaka artiklar och böcker (och kapitel) från Wiley. Samtidigt får även "Basic Access"-abonnenterna tillgång till Wiley InterScience ArticleSelect. (Wiley 15/5 2003, EContent 20/5 2003, NewsLink June 2003)

Infotrieves ArticleFinder har börjat ta betalt för sökning. Abonnemang kostar 200 kr per månad (eller 800 kr per år) per användare. (NewsBreaks 23/6 2003)

Infotrieve har förhandsvisat E-100 - en ny tjänst för dokumentleveranser. E-100 står för "100 % elektronisk leverans". Eftersom Infotrieves databas innehåller uppgifter om abonnemangskundernas e-tidskriftsabonnemang länkas i förekommande fall direkt till artikeln, något som inte BLs konkurrerande tjänst kan göra. (NewsBreaks 23/6 2003)

British Library kan snart leverera över 1 miljard dokument via Internet. BLs nya Electronic Delivery service tillhandahåller från hösten nästan allt som finns i dess samlingar för scanning (om det behövs; 100 miljoner dokument finns redan i elektronisk form) och leverans via Internet inom 2 timmar. Bakom ligger 50 miljoner kr i investeringar i teknik baserad på Adobe Reader 6.0 och Relais International (skanning mm). I BLs samlingar ingår 283.000 tidskriftstitlar, 3 miljoner böcker, 433.000 proceedings, 5 miljoner rapporter, 47 miljoner patent mm mm. (EContent Xtra 10/6 2003, El.pub 1/7 2003)

EBSCO har lanserat tjänsten A-to-Z. Tjänsten ger bibliotek och deras användare möjlighet att identifiera de titlar som biblioteket har tillgång till online i fulltext. EBSCO baserar sin tjänst på data från ca 400 källor (onlinetjänster, stora förlag etc) och biblioteken kan abonnera på allt från upp till 6.000 unika titlar för 6.000 kr per år till 30.000 titlar och däröver för 30.000 kr per år. Konkurrenter är TDnet.com, med 28.000 e-tidskrifters webbplatser i sin databas, och Serials Solutions med en A-to-Z titellista (med ett lägsta pris på 9.000 kr per år för upp till 7.000 titlar). (EBSCO, EContent Xtra 20/5 2003, NewsBreaks 2/6 2003)

1.7 Referensverk, e-böcker, övrigt

Knovel utvidgas med 35 referensverk inom Sci-Tech. Bland dessa finns Chemistry & Chemical Engineering, Electrical & Power Engineering, Food Science, General Engineering References, Mechanics & Mechanical Engineering och Health & Hygiene. I slutet av 2003 kommer Knovel att ha nära 20 miljoner poster från mer än 600 källor. Knovel säljs i Sverige av PrioInfo. (EContent Xtra 17/6 2003, PrioInfo 12/6 2003)

Xrefer nu betaltjänst. Efter tre år som gratistjänst har den brittiska tjänsten för sökning i referensverk börjat ta betalt. Den kallas nu xreferplus och ger tillgång till sökning i 130 referensverk från 25 förlag. Abonnemang kan endast tecknas av institutionella kunder. (Internetbrus 15/6 2003, xrefer juni 2003)

Ebrarys nya ebrary Discovery ger pay-per-view tillgång till 20.000 böcker mm. Därmed görs ebrarys fulltextmaterial från 150 förlag tillgängligt även för icke-abonnenter. (NewsLink June 2003, Information Today June 2003)

Gale i ny e-bokssatsning med Gale Virtual Reference Library. Tjänsten, som startar i oktober, ger tillgång till initialt 85 referensverk via ett gemensamt gränssnitt med möjlighet för bibliotek att skapa ett skräddarsytt urval bland dessa. (EContent Xtra 1/7 2003)

Bibliographic Index nu på WilsonWeb. Denna bibliografi över bibliografier innehåller uppgifter om 272.000 bibliografier på engelska, tyska, holländska, svenska, danska och en rad andra språk. Information från och med 1984 ingår. En fulltextversion av databasen planeras. (EContent Xtra 1/7 2003)

Scholarly Electronic Publishing Bibliography nu i version 49. Där finns nu referenser till 1.900 artiklar, böcker mm inom vetenskaplig publicering. (info.lib.uh.edu/sepb/sepb.html eller ~.pdf) (ResearchBuzz 19/6 2002)

NewsBanks Readex gör 12 miljoner sidor från USAs kongress tillgängliga via Internet. Det rör U.S. Congressional Serial Set fr o m 1817 och 12 miljoner sidor från 350.000 publikationer, inkl 52.000 kartor. Materialet förses med metadata. Arbetet kommer att pågå t o m 2007 men dellanseringar kommer att ske fr o m 2004. En del av materialet finns sedan tidigare på microfilm, dels från Readex (1817-1956) och Congressional Information Service, CIS (1789-1969). CIS är numera en del av LexisNexis och LexisNexis utreder nu hur man bäst själv kan digitalisera Serial Set. Om/när/hur håller man än så länge hemligt. (EContent Xtra 3/6 2003, NewsBreaks 9/6 2003)

AltaVista indexar nu 550 miljoner bilder, ljud- och videofiler. (EContent Xtra 20/6 2003)

UPI har startat sökmotor för foton. Den innehåller 100.000 foton och utvidgas med 1.200 nya i månaden. För högupplösta versioner av foton krävs abonnemang. (ResearchBuzz 1/5 2003)

British Library har lanserat Images Online. Det rör sig om en databas med unika och ringa spridda bilder i illustrerade manuskript, arkivfoton, kartor, etsningar etc vid BLs samlingar. Den innehåller idag ca 8.000 bilder (från medeltida teckningar till Lewis Carrolls illustrationer i för originalutgåvan av Alice i Underlandet), i slutet av året 17.000 bilder. Funna bilder kan levereras i hög upplösning (30 MB TIFF) på CD-ROM eller som "fysisk" bild. (NewsBreaks 5/5 2003)

1.8 Onlinemarknaden mm

Business Information Resources Survey (UK) 2003

Denna rapport redovisar resultat från den årliga enkätstudie av användningen av affärsinformation (mest elektronisk) i brittiska företags-, universitets-, folk-, special- och folkbibliotek. Uppgifterna avser år 2002. Den har utförts av Headland Business Information och nyligen publicerats i Business Information Review.

2/3 av företagsbiblioteken och 100 % av universitetsbiblioteken spenderar minst 75 % av sin informationsbudget på elektroniska källor. Mest använd onlinetjänst är LexisNexis (52 % av samtliga). Factiva används av 46 % (en stark uppgång från förra mätningens 30 %), Dialog av 21 %, Profound 17 % och DataStar 15 %, EBSCO av 12 %, Alacra av 12 % och Gale (InfoTrac/GaleNet) av 8 %. D&B av 5 %, Perfect Info av 5 %. Bland de som också används, men av ännu färre, nämns OneSource, Westlaw och Genios. I gruppen företagsbibliotek används Factiva av 78 %, LexisNexis av 78 % och Dialog 63 %. Bland universitetsbiblioteken är LexisNexis, EBSCO och Gale lika mycket använda. I gruppen myndighetsbibliotek är Dialog mest använd. Av bibliotekens budget (i snitt i storleksordningen 1.5 miljoner kr) används totalt 22 % på onlinetjänster - en andel som spås öka till ca 30 % år 2004.

Mest populär portal för affärsinformation är FT.com, som 45 % använder. Trots att den blev avgiftsbelagd under året har andelen sedan den förra undersökningen ökat med 6 %. I övrigt använder relativt många Corporateinformation.com (19 %), Tradepartners (16 %), Biz/ed och Business.com. SOSIG och WSJ.com används också, dock av färre.

För gratis affärsnyheter används FT.com av 60 % (ner 8 % jämfört med förra året pga att det mesta nu är avgiftsbelagt där) och BBC News (52 %). Väsentligt färre förlitar sig på Ananova, Google News,

MarketWatch, CNET, CNN.com m fl. Mest använda betaltjänster för affärsnyheter är LexisNexis (som 49 % utpekar som sin mest använda) och Factiva (som 43 % har som mest använd).

Bland tjänster för gratis företagsinformation används Hoover's av 57 %, FT.com av 55 % (förra året: 59 %), Hemscoff av 54 % och Carol av 38 %. Vad gäller betaltjänster för företagsinformation anger 44 % Companies House som mest använd tjänst. 39 % anger Bureau van Dijk, 21 % ICC och ca 17 % D&B. Intressant i sammanhanget är att OneSource bara anges som mest använd av 7 % jämfört med 19 % föregående år. Orsaken är att universiteten inte längre har ett genensamt avtal med tjänsten (varför den också enbart nämns av företagsbiblioteken).

De gratistjänster för basinformation om företag som de flesta använder är Electronic Yellow Pages (används flitigt av 56 %), Hemscoff Net (36 %) och D&B (28 %). Den mest använda tjänsten för marknadsinformation är Mintel (som 39 % använder ofta), Key Note (34 %), MarketResearch.com (28 %), och Euromonitor (ca 24 %), Datamonitor (ca 22 %) ResearchLine (Profound) (18 %).

EIRs kvartalsvisa lönsamhetsindex: vinsten upp med 26 %, intäkterna med 4 %. Det gäller första kvartalet 2003 jämfört med 2002 för de 22 företag som EIR följer. De totala intäkterna var 42 miljarder kr, vilket är 4 % mer än 2002. De samlade vinsten var 3.5 miljarder kr, vilket är 26 % mer än samma period 2002. Vinstens andel av omsättningen ökade från 6.9 % till 8.4 %. Bland de 22 företagen finns Equifax med intäkter 2.4 miljarder kr (ökning med 16 %), Yahoo! 2.3 miljarder kr (47 %), D&B 2.5 miljarder kr (0 %), ProQuest 900 miljoner kr (9 %), OneSource 120 miljoner kr (2 %), McGraw-Hill 6.9 miljarder kr (2 %), Dow Jones & Co 2.9 miljarder kr (- 9 %), Factiva 510 miljoner kr (- 2 %), Thomson Corp. 13.5 miljarder kr (- 0.7 %), MarketWatch.com 90 miljoner kr (13 %), Edgar Online 31 miljoner kr (- 7 %), TheStreet.com 56 miljoner kr (39 %). (EIR 19/5 2003)

Marknaden för finansinformation fortsätter att minska. EIR uppskattar att marknaden för finansiell information och ~programvaror mm har sjunkit med 8.5 % på ett år. (EIR 19/5 2003)

Sweet & Maxwell (UK) har 100.000 Westlaw-användare. Sweet & Maxwell, som representerar Westlaw i UK, säger sig också ha 97 % av de 100 största advokatfirmorna i UK som kunder. (IWR May 2003)

FT.com har nu 55.000 betalande abonnenter ett år efter att man började ta betalt. Man utreder nu möjligheterna för mikrobetalningar. FT.com planerar också att starta högkvalitativa nyhetsbrev inom olika områden. Det talas om priser på mellan 13.000 och 200.000 kr per år. (PaidContent 8/5 2003)

Moneyline Telerate minskar. Antalet abonnenter har minskat med 9 % till 41.000 sedan början av 2002. Man planerar nu att minska antalet anställda med 20 % till drygt 600. (EIR 26/5 2003)

Populärt med e-hälsa på nätet (men ringa påverkan vad gäller läkarkontakter). Journal of the Medical Association har rapporterat att 40 % av webbsurfarna sökte e-hälsoinformation på nätet 2001. Var tredje har uppgett att informationen påverkar deras agerande. Den reella påverkan vad gäller antal läkarbesök, läkarkontakter, läkemedelsköp online etc är dock liten. (OPA Intelligence Report 9/6 2003)

Bredband ökar starkt både i USA och Europa - båda har över 13 miljoner abonnemang. Antalet bredbandsabonnemang i USA var i slutet av mars över 13 miljoner, vilket är ca 51 % fler än ett år tidigare. Största operatör är AT&T med 4 miljoner abonnemang, följd av AOL High Speed Road med 2.7 miljoner. Samtidigt har abonnemang för uppringd förbindelse börjat minska och är nu drygt 53 miljoner (inkl icke-USA-abbonenter vad gäller USA-operatörer). Största operatör är AOL med 34.4 miljoner abonnemang (varav i USA 26.2 miljoner), näst störst MSN Dial-Up med 8.2 miljoner. Om trenden håller i sig har bredband gått om uppringt om två år. Antalet bredbandsanslutningar i Europa var i slutet av förra året 13.4 miljoner (vilket gav bredbandsoperatörerna 31 miljarder kr i intäkter). ADSL är vanligast: ca 70 %. Enligt IDC kommer antalet bredbandsanslutningar att öka till 62 miljoner år 2007 (och ge operatörerna över 200 miljarder kr). (EIR 26/5 2003, WSJ.com 21/5 2003, CS 13/6 2003)

1.9 Marknaden för onlineannonser

Onlineannonser omsatte 50 miljarder kr 2002. Tveksamhet om ökningstakten.

Interactive Advertising Bureau, IAB, uppger att onlineannonser totalt gav 50 miljarder kr 2002, vilket är en minskning med 16 % jämfört med 2001. Men fjärde kvartalet innebar en ökning på 9 % jämfört med det tredje kvartalet. Konsumentinriktade annonser svarade för 30 % av totalen, IT-branschen för 18 %, finansiella tjänster 13 % och media 12 %. Det vanligaste sättet att ta betalt är CPM, cost per thousand och hits/impressions, som svarade för 45 % av alla intäkter.

Jupiter bedömer att onlineannonser kommer att öka från 50 miljarder kr till 120 miljarder kr år 2007.

Online Publishers Association, OPA, uppger att 25 undersökta onlineaktörer ökat sina intäkter från annonser med drygt 40 % på ett år. Det låter mycket - men det rör en jämförelse mellan första kvartalet 2003 och samma kvartal 2002, som var ett extremt dåligt kvartal. Bland aktörerna finns Yahoo!, som under första kvartalet 2003 hade annonsintäkter på över 1.5 miljarder kr - ökning 38 % (abonnemangsintäkterna var samtidigt 520 miljoner kr, ökning med 61 %), Hoover's 6 miljoner kr - minskning 47 % (abonnemang, licenser 65 miljoner kr - ökning 31 %), MarketWatch 42 miljoner kr - ökning 47 % (abonnemang, licenser 50 miljoner kr - minskning 10 %), WSJ.com 40 miljoner kr - ökning 7 % (abonnemang 65 miljoner kr - ökning 30 %), TheStreet.com 10 miljoner kr - ökning 69 % (abonnemang 34 miljoner kr - ökning 42 %) och Edgar Online 1.2 miljoner kr - minskning 49 % (abonnemang 21 miljoner kr - ökning 3 %).

OPA menar att den standardisering av mätmetoder, principer, annonsernas storlek etc som är på gång kan övertyga ännu fler att annonsera online. Sådan standardisering drivs hårt av IAB, bland vars medlemmar ingår AOL, MSN, Reuters och WSJ.com. IAB har (EIR 10/6, 16/6, 23/6 2003, Information Today May 2003)

Dagstidningar på webben i USA drog in 5 miljarder kr på annonser 2002. Det visar en färsk undersökning från Borrell Associates. Det är 40 % av det som totalt spenderades på webbannonser. En diskussion pågår nu om det verkligen är värt för dagstidningarna att ta betalt för åtkomsten. Visserligen ger det nya intäkter - men samtidigt minskar det intresset från annonsörerna. Borrell, som funnit att dagstidningarna ökade sina intäkter på webben med 23 % förra året, dvs betydligt mer än ökningstakten vad gäller webbannonser totalt, anser för sin del att dagstidningar på webben hur som helt kommer att fortsätta att vara "formidable Internet aggressors". (Editor & Publisher 15/5 2003, OPA Intelligent Report 9/6 2003)

1.10 "Verktyg", diverse

FAST köper AltaVistas söksystem från Overture. Norska sökmotorföretaget Fast Search & Transfer (FAST) har köpt AltaVistas sökenterprise-sökmotor från Overture. Med i bagaget finns drygt 200 kunder som använder AltaVistas sökmotor. Overture köpte AltaVista i vintras för "reapriset" 1.2 miljarder kr (vilket ska jämföras med att investmentbolaget CMGI 1998 fick betala över 20 miljarder kr till Compaq för AltaVista). Overture köpte strax därefter också FASTs Internetdel, AllTheWeb, för 800 miljoner kr. Att Overture nu säljer enterprise-sökmotordelen av AltaVista och behåller enbart Internetdelen är helt logiskt - liksom att FAST i och med sitt köp förstärker sin roll vad gäller sökmotorer. FAST meddelar att man inte tänker förändra sin inriktning. Man avser inte heller att lägga ner AltaVista-sökmotorn. Istället kommer man genom att vidareutveckla FASTs egen sökmotor göra denna så attraktiv att AltaVista-kunderna på sikt kommer att migrera till denna. (FAST 17/6 2003, EContent Xtra 17/6 2003)

AskJeeves säljer sitt söksystem. Det köps av Kanisa Inc (Calif) för ca 35 miljoner kr och "på köpet" medföljer 40 kunder, bl a Nike och Ford. AskJeeves ska nu koncentrera sig på webbsökmarknaden, som man räknar ska ge dem intäkter på 75 miljoner kr under 2003. (WSJ.com 28/5 2003, NewsBreaks 2/6 2003, EContent Xtra 3/6 2003)

LexisNexis Publisher kombinerar intern information med information från LexisNexis. Den är baserad på Web Publisher och Intranet Publisher och liknar Factiva Publisher. De blir tillgänglig i slutet av juli. (EIR 16/6 2003, NewsBreaks 9/6 2003)

Synapse lanserar Taxonomywarehouse.com. Den nya webbtjänsten håller koll på taxonomier; f n ingår 250 st från 125 producenter. Hundratals nya utlovas under året. Taxonomierna, som kan sökas gratis, är kategoriserade, ämnesbeskrivna och försedda med uppgift om producent. Vissa kan licensieras direkt från Taxonomywarehouse. Bevakningsfunktion finns tillgänglig. (EContent Xtra 6/5 2003)

Rapport om hantering av ostrukturerad information. Svenska Infosphere, som jag skrev om i förra nyhetsbrevet pga att de svarar för nyheterna på webbplatsen unstruct.org, har fått en mycket bra recension av välkände Martin White av sin rapport "Unstructured Information Management - An Overview of the Enterprise Search, Text Analysis, and Visualization Market". Rapporten kostar 295 euro. (FreePint 26/6 2003, EContent July 2003)

Hitta böckerna på biblioteket med handdator. Uleåborg universitet (Finland), med 25 km bokhyllor, har börjat nyttja handdatorsystemet SmartLibrary för att lokalisera böcker. Systemet, som är utvecklat av universitetet och Ekahau (USA), nyttjar ett Wi-Fi-nät (IEEE 802.11b) och leder användarna direkt till rätt hylla. (Ekahau 12/6 2003)

2. Sverige

2.1 Tjänster, diverse

e-biblioteket, en ny svensk e-bokstjänst, lanseras av PrioInfo. e-biblioteket är en ny e-bokstjänst med fack- och kursböcker från svenska förlag. Vid lanseringen i augusti 2003 kommer över 100 titlar från Studentlitteratur och Historiska media att finnas tillgängliga. Titlarna spänner över ämnen som ekonomi, medicin/omvårdnad, naturvetenskap, psykologi, pedagogik, teknik, metodhandböcker med flera. Titlarna har valts ut utifrån önskemål från universitetsbibliotek, i samverkan med de medverkande förlagen. Göteborgs universitetsbibliotek och Lunds stadsbibliotek har fungerat som pilottestare för e-biblioteket under hösten 2002. Licensprissättning tillämpas. En avgift per utlån tillkommer. (PrioInfo 12/5 2003)

Urkund och PrioInfo i samarbete kring digital tjänst för att stävja plagiat vid högsolor. En kartläggning av Höskoleverket visar att 5-10 % av uppsatserna på högsolorna är mer eller mindre plagiat. Den tjänst för att finna såväl som stävja plagiat som Urkund driver har nu (synnerligen påpassligt bara några dagar efter det att kartläggningen presenterades!) lanserats för universitet och högsolor i samarbete med PrioInfo. Tjänsten ska också lanseras i Finland, Norge och Danmark där det finns lokala Urkundstjänster som täcker lokala källor. (DN 17/6 2003, PrioInfo 24/6 2003). (Anm: En intressant synpunkt på plagierandet som företeelse gav Agneta Sommansson, redaktionschef vid Mediebiblioteket, UR, i ett anförande vid ett seminarium om den semantiska webben på UR dagen efter att kartläggningen presenterats. Jag citerar ur minnet: "Man är upprörd över studenter som plagierar. Men de man borde vara upprörd över är lärare som ger uppsatsämnen som inte kräver mer kreativitet än att plocka färdiga texter från webben". Synpunkten gav i alla fall mig en tankeställare. /LK) (Anm 2: Varför inte tipsa New York Times om tjänsten? Jag säger bara Jayson Blair ... /LK)

PrioInfo representerar H.W Wilson i Sverige. WilsonWeb har fler än 50 databaser inom ett flertal ämnesområden. (PrioInfo 12/5 2003)

Bibliotekstjänsts NetSök upphör som separat söktjänst. Under andra halvåret 2003 ska NetSök ersättas med webbresurser som integreras i BTJs andra söktjänster. Fram tills dess underhålls NetSök som vanligt men utan att några nya poster läggs in. NetSök, som startades 1997, innehåller idag ca 6.700 utvalda, katalogiserade och klassificerade webbresurser. (BTJ Juni 2003)

Mediearkivet utvidgas med nyheter från Nyhetsbyrån Ticker. Ticker är en av landets ledande finansiella nyhetsbyråer. (Mediearkivet juni 2003)

Svenska nyheter i sökmotorer. Ny Teknik har jämfört sökmotorer för svenskspråkiga nyheter på webben. Nyheter.se (från Retriever) hade vid jämförelsen 517 svenska källor (av totalt 517), Alltheweb News 65 (av 5.000), Frisim (www.nic-sys.se) 40 (av 40), Newsbooster ca 30 (av 6.000), Daypop ca 20 (av 7.000), News.nu 5 (av 5). (Anm: Nu efter lanseringen av eniro.se kan man ju även nämna eniro.se/nyhetsok/ som indexerar 500 svenska källor. /LK) (NT 7/5 2003)

eniro.se är en ny samlad söktjänst för Google, Gula sidorna, Privatpersoner, Bildsök mm. Här finns även kartor, vägbeskrivningar, Nyhetstjänst (med 500 källor), sökning i Nationalencyclopedia, Encyclopedia Britannica, FASS mm (Internetbrus 15/5 2003, Eniro.se juli 2003)

SMHI startar betaltjänst för båtväder online. Som väntat har SMHI i år börjat ta betalt för båtväder. Det sker dock inte genom att avgiftsbelägga Båtvädet (som däremot får allt fler annonser) utan genom att starta betaltjänsten Båtvädet Plus. (Ny Teknik redovisar följande i en kartläggning att SMHI drar in 175 miljoner kr, 45 % av omsättningen, på affärsverksamhet. Man har över 95 % av den svenska vädermarknaden - men får allt mer konkurrens, bl a av Foreca. Foreca har nästan 50 % av den finska vädermarknaden, där man håller på att bräda SMI, "Finlands SMHI". (SMHI juni 2003, NT 12/6 2003)

Svenska Dagbladet har börjat ta betalt på nätet. Det gäller textartiklarna, som endast kan nås av prenumeranterna. "Vi kan inte hålla på och ge bort material gratis", säger SvDs Johan Möller. Det dagliga nyhetsmaterialet blir dock tillgängligt för alla. Man planerar att i höst öppna en betalösning för att även de som inte prenumererar ska kunna komma åt hela webbplatsen. (DN 14/5 2003)

Artikelsök, EBSCO och Encyclopedia Britannica gratis tillgängliga hemma för Lunds stadsbiblioteks låntagare. Det enda som krävs är ett lånekort och den pinkod som medföljer lånekortet. EBSCOhost ingår inom ramen för KULDA, KonsortieUpphandling av LicensDatabaser, projektet för upphandling av databaser till folk- och skolbibliotek. (BBL 2003:5, KULDA, Lunds stadsbibliotek)

Databas om mobila tjänster. IT-företagen har på uppdrag av Näringsdepartementet kartlagt mobila tjänster i Sverige. Resultatet finns nu på webben som en databas och bl a i syfte att identifiera "behov som inte möts av befintliga tjänster". (www.itforetagen.se) (Mail-IT 13/5 2003, NT 21/5 2003)

2.2 Branschhändelser

Bibliotekstjänst sålt till Litorina. Svensk Biblioteksförnings årsmöte den 8 maj beslutade att bifalla styrelsens förslag och ta bort paragraf 8 i stadgarna. Därmed blev det klart för Litorina Kapital AB att förvärva ca 75 procent av aktierna i Bibliotekstjänst AB. Köpesumman blev 325 miljoner kr. Litorina är ett riskkapitalbolag som tillför kapital och expertis till mindre och medelstora företag. Investerarna bakom Litorina utgörs av bland andra Föreningssparbanken, 3:e AP-fonden och Europeiska Investeringsfonden (EIB). Litorina har tillgång till 1000 MSEK i investeringskapital och avser att genomföra 10-15 nyinvesteringar under de kommande tre åren. Den strategiska planen för BTJ-gruppen är en fortsatt utveckling av kärnverksamheten med erbjudande av tjänster och produkter till bibliotek, bokhandel, förlag, universitet, företag och andra kunskapsintensiva organisationer. Man avser också att

"implementera den svenska affärsmodellen i Finland och Danmark". (Svensk Biblioteksförening 8/5 2003, BTJ 5/5 2003, Litorina 5/5 2003, DN 6/5 2003, BBL 2003:4)

PrioInfo har flyttat sin säljorganisation till Stockholm. Kundservice blir kvar i Lund. (PrioInfo 12/5 2003)

Softbool tecknar avtal med Bonnier Affärsinformation om sökmotor. Enligt avtalet ska svenska Softbools produkt Boolware användas för online- och analystjänster. (Softbool 25/3 2003)

NORDINFO på väg att läggas ner? Det tyder i alla fall den pågående utvärderingen av verksamheten på. (LK)

Eniro slog ut Gulan. Eniros aggressiva satsningar har nu lett till att danska TDC Förlag lägger ner sin svenska katalogverksamhet. Gulan startades i Sverige 2000 och har 80 anställda. (Resumé 27/6 2003)

Teliasoneras DOF-satsning läggs ner efter att ha förbrukat en miljard kr. Satsningen på DOF, Department of the future, lanserades 1998. I stället tar en ny strategi vid, där bl annat tjänster och mjukvaror från Microsoft ska öka Teliasoneras försäljning av mobila tjänster. (CS 26/5 2003)

2.3 Rättsinformation

Staten tecknar ramavtal med onlinetjänster med rättsinformation. De valda aktörerna är Norstedts Juridik, Schlumberger InfoData (InfoTorg/Rättsbanken), Thomson Fakta, INFOSOC Rättsdata, FAR Förlag och Edita Publishing (Pointlex). För ramavtalet, som gäller ett år och med ett års förlängning, svarar Domstolsverket. (DV 25/6 2003)

Riksdagens revisorer efterlyser bättre översikt över normgivningen. Riksdagens revisorers granskning av "ordningen på rätten" har visat att det fortfarande, trots alla utvecklings- och informationsinsatser som gjorts, är svårt att överblicka vad som gäller inom olika områden. Dessutom ges för lagar och förordningar i rättsinformationssystemet Rixlex alltid reservationen att det kan vara fel i den elektroniska texten. När myndigheterna kan ge ut en elektronisk version av föreskrifter borde det väl vara möjligt för lagar och förordningar i Rixlex? Revisorna är inte heller nöjda med att myndigheterna ännu inte gör sina författningar och sökbara på ett enhetligt sätt. Man saknar också ett söksystem som gör det möjligt att följa vilken fortsatt lagstiftning som en lag resulterat i. Rättsinformationssystemet behöver omarbetas med ett märkningssystem så att det går att följa regelverket från lag via förordning till föreskrifter. För närvarande anges inte vilken eller vilka lagar som regeringen grundar sina förordningar på. Om regeringen klargjorde vilket eller vilka bemyndiganden som använts skulle lagstiftningen bli betydligt mer överskådlig. Revisorerna anser vidare att det bör införas en skyldighet för kommunerna att förteckna och publicera sina författningar. Dessa bör också ingå i rättsinformationssystemet. Regeringen bör utarbeta förslag till hur EG-rätten ska kopplas till rättsinformationssystemet. (www.riksdagen.se/rr). (Riksdagens revisorer: Rapport 2002/03:12 "Ordning på rätten").

Perspektiv på rättsinformationen. Dokumentation från 2002 års rättsinformationskonferens, "Rättsinformationen i IT-samhället", (f ö nämnd i nyhetsbrev 2002:6) har nu publicerats. Konferensen anordnades av IT-kommissionen och Stiftelsen för Rättsinformation. Representanter för bl a riksdagen, näringslivet och marknaden, advokat kåren och kommunerna deltog. (SOU 2003:58)

2.4 Legalt

Regeringsrätten avslag DIs överklagande - Svensk Upplysningstjänst kan fortsätta med kreditrapporter på nätet utan omfrågningskopia. Regeringsrätten har avslagit Datainspektionens överklagande av kammarrättens dom vad gäller Svensk Upplysningstjänsts webbtjänst Arkivet, som ger användarna tillgång till kreditupplysningar om personer utan att omfrågningskopia tillställs den omfrå-

gade. Arkivet ger tillgång till de tre senaste årens innehåll i den periodiska skriften Kreditrapporten. Datainspektionen hävdade att Arkivet inte har någon redaktion i yttrandefrihetsgrundlagens, YGL, mening och att denna lag därför inte kan åberopas. Men Regeringsrättens anförde bland annat följande: "Innebörden av begreppet 'redaktion' måste (...) bestämmas med beaktande av vad som i allmänhet avses med termen. Begreppet kan då inte ges annan eller vidare innebörd än att det innefattar de personer som har hand om ordnandet och utgivningen av tryckta skrifter. Härav följer att de personer som för bolagets räkning redigerar skriften Kreditrapporten tillsammans bildar en redaktion i YGL:s mening. Av det anförda och då det inte heller i övrigt framkommit några hinder för tillämpning av databasregeln följer sammanfattningsvis att kreditupplysningslagens bestämmelser om krav på legitimt behov och omfrågningskopia inte kan göras gällande beträffande den av bolaget bedrivna verksamheten. Med hänsyn till vad ovan sagts skall DI:s överklagande avslås." Följden blir att även Svensk Upplysningstjänsts konkurrenter (UC, D&B m fl) kommer att fortsätta med sina motsvarande tjänster utan omfrågningskopia, vilka de av konkurrensskäl såg sig tvungna att dra igång efter att Svensk Upplysningstjänst gjort det. (Regeringsrätten 27/5 2003, Dagens Media 11/6 2003, LK)

Självsanering på Internet bättre än lagstiftning. En statlig utredning har bedömt om självsanering är tillfyllest för att motverka att integritetskränkningar uppkommer vid publicering på Internet. Endast den svenska delen av Internet behandlas. Slutsatsen är att självsanering är att föredra före lagstiftning eftersom den lättare kan anpassas till ändrade förhållanden. Det finns ett behov av att Internetbranschens aktörer gemensamt inrättar ett självsaneringsorgan liknande pressens. Ett sådant skulle mottas positivt av allmänheten och göra krav på lagstiftning mindre motiverade. En självsaneringsverksamhet skulle också öka förtroendet för Internetverksamheten. (Ds 2003:25 Självsanering av Internet)

Upphovsrätten stärks. Det förelås i ett förslag till en ny lag som ska träda i kraft den 1/1 2004. Redan idag är det förbjudet att lägga ut upphovsrättsligt material på Internet utan tillstånd från rättighetshavaren. Däremot har hittills inte gällt något uttryckligt förbud att kopiera olagligt material för privat bruk. Förslaget innebär att också sådan kopiering samt att medverka till sådan kopiering blir förbjuden. Rätten att kopiera för privat bruk kommer att finnas kvar (men idag heter det "enskilt bruk"). Det kommer alltså fortfarande vara tillåtet att för privat bruk till exempel kopiera film från TV, bränna ett extra exemplar av en inköpt cd-skiva eller kopiera från tidningar mm som lagts ut på Internet med rättighetshavarens tillstånd. Rätten att kopiera böcker begränsas något. Bestämmelserna om så kallad kassettersättning ändras för att anpassas till den digitala utvecklingen. Liksom idag ska ersättning utgå på sådana produkter som är särskilt ägnade för privat kopiering, till exempel inspelningsbara cd, dvd, videokassetter och mp3-spelare. Någon ersättning på vanliga datorer införs inte. Rätten att framställa exemplar till förmån för personer med funktionshinder utvidgas. För att underlätta för skolor och universitet införs bestämmelser som förenklar möjligheten att träffa avtal för dessa att framställa kopior av upphovsrättsligt material. Förenklade avtalsmöjligheter föreslås också för vissa nyttjanden av bibliotek och för fotokopiering inom företag och myndigheter. Det blir straffbart att tillverka och sälja produkter för kringgåenden av skydd för tekniska åtgärder (som kopieringsspärar och krypteringar). Även själva kringgåendet blir förbjudet. (DS 2003:35 Upphovsrätten i informationssamhället - genomförande av direktiv 2001/29/EG, m.m.)

Svenska Dagbladet förlorade mål om återpublicering på webben. SvD hade publicerat alster av Lennart Hellsing och Kerstin Hallert på nätet utan tillåtelse. Svea Hovrätt slog fast att tidningen gjorde fel. Detta överklagades av SvD men HD har nu sagt nej till ny prövning. (DN 23/6 2003)

IT-kommissionen slutredovisar. IT-kommissionen upphörde den 30/6 och dess slutbetänkande "Digitala tjänster - hur då?" (SOU 2003:55) har lämnats till regeringen. Sverige måste utveckla digitala tjänster för morgondagen. Det kräver en bra miljö för tjänsteutveckling, med både bredd och spets. Den måste omfatta både näringsliv och förvaltning. Användarna måste stå i centrum. Därför lyfter IT-kommissionen fram frågan om tjänstdesign, dvs tjänsterna ska vara enkla och effektiva att använda. Ett viktigt mål är att säkra en rationell, väl utbyggd och använd infrastruktur. Den infrastrukturen har tre delar: en teknisk (bredband och den svenska delen av Internet), en som gäller informationsresurser (de databaser och informationskällor som behövs för tjänsteutvecklingen) och en

tjänsteinriktad (som gäller breda grundtjänster, tjänsteportaler mm). Även här måste den offentliga och privata sektorn komplettera varandra. (IT-kommissionen 5/6 2003)

Efter IT-kommissionen: regeringen skapar IT-politisk strategigrupp och delegation för offentliga e-tjänster. Den IT-politiska styrgruppen, med Christer Sturmark som ordförande, ska fungera som en förlängd arm till IT-minister Ulrica Messing. Delegationen för att utveckla 24-timmarsmyndigheten och offentliga e-tjänster ska sortera under Finansdepartementet och bestå av företrädare för stat, kommun, landsting, forskningen och näringslivet. Båda ska arbeta till den 1/11 2006. Svenskt Näringsliv, GEA och IT-Företagen ställer sig frågande till att Sturmark fått uppdraget att leda strategigruppen. (Telekom idag 18/6 2003, NT 25/6 2003, CS 16/6, 27/6 2003)

2.5 Diverse

Kulturarw3 har nu öppnats. Det är dock bara tillgängligt för KBs "fysiska" besökare. Materialet, insamlat under 6 år, är inte indexerat utan man måste känna till önskad webbadress. (KB 17/6 2003)

Directory of Open Access Journals (DOAJ) har nu lanserats. DOAJ informerar fn om 350 open-accesstidskrifter. Det rör sig om kvalitetskontrollerade vetenskapliga tidskrifter som är gratis tillgängliga på webben. Bakom DOAJ står Lunds universitetsbibliotek. Verksamheten stöds av Open Society Institute och SPARC. (www.doaj.org) (NewsBreaks 19/5 2003, El.pub. weekly 23/5 2003, DOAJ)

Forskningsbiblioteken spenderar 40 % av sin förvärvsbudget på elektroniska resurser. Det visar SCBs och KBs "Forskningsbiblioteken 2002", som i övrigt bl a redovisar att i slutet av 2002 fanns på biblioteken tillgång till 3.500 databaser (online och CD-ROM), 50.700 e-böcker, ca 140.000 periodikatitlar i digital form (bl a e-tidskrifter) och 5.700 övriga digitala dokument (t ex uppslagsverk). Antalet "förväntade användare" på landets universitets- och högskolebibliotek är ca 523.000. (SCB, KB 24/6 2003)

Vart fjärde högskolebibliotek har tillgång till e-böcker. Antalet varierar mellan några hundra till 20.000 böcker. (BIBSAM 13/5 2003)

Var fjärde svensk har bredband hemma. 1.6 miljoner personer eller 970.000 hushåll har idag tillgång till bredband hemma. Det uppger Medievision. Det är en stark ökning jämfört med förra året då andelen var ca 20 %. Vad gäller abonnemang har Telia 341.000 st, Bredbandsbolaget 105.000 st och Bostream 70.000 st. (DN 16/6 2003, Arbetarbladet 30/6 2003)

Dagens Forskning läggs ner. Tidningen startades i januari 2002 och utkom var 14:e dag. Vid nedläggningen hade den 7.000 prenumeranter. Den har totalt kostat 30 miljoner kr. Chefredaktören menar att nedläggningen är tragisk eftersom det är denna typ av alster som behövs idag. "Nyheter är ingen bristvara längre. Det finns snarare för mycket. Det är reflektioner som behövs. Bristvaran idag är tid. För finansiärer, redaktörer, journalister, läsare .... Förr var t ex finansiärerna beredda att vänta på lönsamhet i 3-5 år. Numera gäller 1 år eller mindre." (DN 25/6 2003, P1 29/6 2003, m fl)

Detta material är i helhet och dess delar skyddat av upphovsrätt. Vidaredistribution, mångfaldigande eller återpublicering kräver skriftligt tillstånd från Svensk förening för informationsspecialister, Box 55580, 102 04 Stockholm. Telefon 08- 678 23 20, Fax 08-678 23 01, E-post kansliet@tls.se